

PRESUDA SUDA

28. studenoga 1989.(*)

„Slobodno kretanje radnika – Znanje službenog jezika zemlje domaćina”

U predmetu C-379/87,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je Sudu uputio High Court, Dublin (Visoki sud u Dublinu, Irska), u postupku koji se vodi pred tim sudom između

Anite Groener

i

Minister for Education i City of Dublin Vocational Educational Committee,

o tumačenju članka 48. stavka 3. Ugovora o EEZ-u i članka 3. Uredbe (EEZ) br. 1612/68 Vijeća od 15. listopada 1968. o slobodi kretanja radnika unutar Zajednice (SL L 257, str. 2.),

SUD,

u sastavu: O. Due, predsjednik, Sir Gordon Slynn, C. N. Kakouris, F. A. Schockweiler, M. Zuleeg, predsjednici vijeća, T. Koopmans, G. F. Mancini, R. Joliet, T. F. O’Higgins, J. C. Moitinho de Almeida i F. Grévisse, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Darmon,

tajnik: J. A. Pompe, zamjenik tajnika,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za A. Groener, J. A. Reidy, *solicitor*, i, tijekom usmenog postupka, F. Clarke, *SC*,
- za irsku vladu i City of Dublin Vocational Educational Committee, L. J. Dockery, *Chief State Solicitor*, u svojstvu agenta, i, tijekom usmenog postupka, R. Nesbitt i H. A. Whelehan,
- za francusku vladu, R. de Gouttes i, tijekom usmenog postupka, M. Giacomini, u svojstvu agenata,
- za Komisiju, K. Banks, članica njezine pravne službe, u svojstvu agenta,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu i nakon usmenog postupka od 9. ožujka 1989.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 16. svibnja 1989.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 3. prosinca 1987., koje je Sud zaprimio 21. prosinca 1987., High Court, Dublin (Visoki sud u Dublinu) uputio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u tri prethodna pitanja o tumačenju članka 48. stavka 3. Ugovora i članka 3. Uredbe br. 1612/68 Vijeća od 15. listopada 1968. o slobodi kretanja radnika unutar Zajednice (SL L 257, str. 2.) kako bi ocijenio je li s tim odredbama spojiv nacionalni propis kojim se imenovanje na stalno radno mjesto profesora u punom radnom vremenu u javnim ustanovama za strukovno obrazovanje uvjetuje dokazom o zadovoljavajućem znanju irskog jezika.
- 2 Ta su pitanja postavljena u okviru postupka koji je A. Groener, nizozemska državljanka, pokrenula protiv irskog ministra obrazovanja (dalje u tekstu: ministar) i City of Dublin Vocational Educational Committee (Odbor za strukovno obrazovanje grada Dublina, u daljnjem tekstu: CDVEC). Izvor spora bila je odluka ministra da zaposlenicu CDVEC-a A. Groener odbije imenovati na stalno radno mjesto profesorice umjetnosti u punom radnom vremenu (*Lecturer I Painting*) jer nije prošla na ispitu iz irskog jezika.
- 3 Iz spisa proizlazi da je u skladu s odjeljkom 23. stavicama 1. i 2. Vocational Education Acta (Zakon o strukovnom obrazovanju) iz 1930., potrebno odobrenje ministra u pogledu broja, stručne spreme, plaće i imenovanja svih zaposlenika svakog Vocational Education Committeeja (odbor za strukovno obrazovanje). Na temelju tih ovlasti ministar je donio, među ostalim, i dvije upravne mjere.
- 4 Prvo, u skladu s Memorandumom V7, koji je stupio na snagu 1. rujna 1974., nadležni odbor ne može na stalno radno mjesto u punom radnom vremenu u određenim područjima obrazovanja, uključujući osobito umjetnost, imenovati osobu koja nema Ceard-Teastas Gaeilge (svjedodžba o znanju irskog jezika) ili koja nema istovjetnu kvalifikaciju koju ministar priznaje. U tom memorandumu ministar isto tako zadržava pravo da kandidate iz drugih zemalja osim Irske izuzme od obveze znanja irskog jezika ako se za radno mjesto nisu prijavili drugi potpuno kvalificirani kandidati.
- 5 Drugo, 26. lipnja 1979. ministar je izdao Okružnicu 28/79. U skladu sa stavicama 2. i 3. te okružnice, za radna mjesta asistenta i profesora, prvi razred, prednost se mora dati kvalificiranim kandidatima koji imaju Ceard-Teastas Gaeilge. Od imenovanih osoba koje nemaju tu svjedodžbu može se zahtijevati polaganje posebnog usmenog ispita iz irskog jezika (u daljnjem tekstu: ispit). Predmetni kandidati ne mogu biti imenovani na privremeno ili stalno radno mjesto u punom radnom vremenu dok ne polože ispit. U stavku 5. te okružnice potvrđeno je da se i dalje primjenjuje odredba Memoranduma V7 na temelju koje se izuzeće od zahtjeva znanja jezika može odobriti ako nema potpuno kvalificiranih kandidata.

- 6 A. Groener zaposlena je u rujnu 1982. na određeno vrijeme kao profesorica umjetnosti u nepunom radnom vremenu na College of Marketing and Design u Dublinu koji je pod nadležnošću CDVEC-a. U srpnju 1984. prijavila se za stalno radno mjesto profesora umjetnosti u punom radnom vremenu na Collegeu. Budući da nije imala Ceard-Teastas Gaeilge, A. Groener zatražila je izuzeće, ali joj je ono odbijeno. Odbijanje je obrazloženo time da postoje drugi, potpuno kvalificirani kandidati za radno mjesto. Međutim, ministar je odobrio njezino imenovanje pod uvjetom da prvo položi ispit.
- 7 A. Groener pohađala je četverotjedni početni tečaj pod pokroviteljstvom Gael Linn Institute i izašla na ispit tijekom posljednjeg tjedna tečaja, međutim nije ga položila.
- 8 Koraci koje su nakon toga poduzeli A. Groener i College, njezin poslodavac, kako bi joj za akademsku godinu 1985./1986. osigurali radno mjesto profesorice u punom radnom vremenu na temelju ugovora na određeno vrijeme ili kako bi joj se odobrilo izuzeće od obveze dokazivanja znanja irskog jezika, bili su neuspješni.
- 9 A. Groener zatim je pokrenula postupak „*judicial review*” (sudski nadzor) protiv ministra i CDVEC-a pred High Courtom, Dublin (Visoki sud u Dublinu) uz obrazloženje da se uvjeti utvrđeni Memorandumom V7 i Okružnicom 28/79 protivne članku 48. Ugovora o EEZ-u i odredbama Uredbe br. 1612/68.
- 10 Smatrajući da se u zahtjevu javljaju određena pitanja u pogledu tumačenja tih odredaba prava Zajednice, High Court, Dublin (Visoki sud u Dublinu) uputio je Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Ako se odredbama zakona i drugih propisa zapošljavanje na određeno radno mjesto u državi članici uvjetuje kandidatovim zadovoljavajućim znanjem jednog od dvaju službenih jezika te države članice, pri čemu je riječ o jeziku koji državljanima drugih država članica uobičajeno ne znaju, ali ga moraju naučiti isključivo u svrhu ispunjavanja uvjeta, treba li članak 3. Uredbe (EEZ) br. 1612/68 Vijeća tumačiti tako da se primjenjuje na takve odredbe jer je njihov isključivi ili glavni učinak odvracati državljane drugih država članica od ponuđenog posla?
2. Treba li pri razmatranju značenja izraza „priroda radnog mjesta koje se popunjava” iz članka 3. Uredbe (EEZ) br. 1612/68 Vijeća uzeti u obzir politiku irske države da osobe na određenom radnom mjestu trebaju posjedovati zadovoljavajuće znanje irskog jezika, pri čemu to znanje nije potrebno za obavljanje zadaća povezanih s radnim mjestom?
3. 1. Treba li izraz „javni poredak” iz članka 48. stavka 3. Ugovora o EEZ-u tumačiti tako da se primjenjuje na politiku irske države za podupiranje i jačanje položaja irskog jezika kao prvog službenog jezika?
2. Ako je odgovor potvrđan, je li uvjet da osobe koje nemaju svjedodžbu „An Ceard-Teastas Gaeilge”, a prijavljuju se za radna mjesta profesora u ustanovama za strukovno obrazovanje u Irskoj, moraju položiti poseban ispit iz irskog jezika kako bi nacionalnom ministarstvu obrazovanja dokazale svoje znanje irskog jezika, ograničenje opravdano takvom politikom?”

- 11 Za potpuniji prikaz činjeničnog stanja u glavnom postupku, tijeka postupka i pisanih očitovanja podnesenih Sudu upućuje se na izvještaj za raspravu. Ti dijelovi spisa u nastavku se navode samo u mjeri u kojoj je to potrebno za obrazloženje presude Suda.
- 12 Prvo valja podsjetiti da je člankom 3. stavkom 1. drugom alinejom Uredbe br. 1612/68 predviđeno da se nacionalne odredbe ili upravne prakse države članice ne primjenjuju „ako im je, unatoč tome što se primjenjuju neovisno o državljanstvu, isključivi ili glavni cilj odnosno učinak odvrćati državljane drugih država članica od ponuđenog posla” [neslužbeni prijevod]. Člankom 3. stavkom 1. posljednjim podstavkom predviđeno je da se ta odredba „ne primjenjuje na uvjete koji se odnose na znanje jezika potrebno zbog prirode radnog mjesta koje se popunjava”. [neslužbeni prijevod]
- 13 U tom pogledu, iz spisa proizlazi da se obveza dokazivanja znanja irskog jezika propisana predmetnim nacionalnim odredbama bez razlike primjenjuje na irske državljane i druge državljane Zajednice, pri čemu se državljanima drugih država članica mogu odobriti izuzeća.
- 14 Budući da se članak 3. stavak 1. druga alineja ne primjenjuje ako su zahtjevi u pogledu znanja jezika opravdani prirodom radnog mjesta, prvo valja ispitati drugo pitanje nacionalnog suda kojim se u bitnom pita je li stalno radno mjesto profesora umjetnosti u punom radnom vremenu u ustanovama za strukovno obrazovanje po svojoj prirodi takvo da se njime opravdava zahtjev znanja irskog jezika.
- 15 Iz spisa proizlazi da se nastava iz umjetnosti, kao i slučaju većine drugih predmeta koji se predaju u javnim školama za strukovno obrazovanje, uglavnom, ako ne i isključivo, održava na engleskom jeziku. Iz toga slijedi da, kako je već navedeno u drugom prethodnom pitanju, znanje irskog jezika nije potrebno za obavljanje posebnih zadaća povezanih s nastavom te vrste.
- 16 Međutim, nacionalni sud ne može samo na temelju te tvrdnje ocijeniti je li predmetni zahtjev znanja jezika opravdan „zbog prirode radnog mjesta koje se popunjava” u smislu članka 3. stavka 1. posljednjeg podstavka Uredbe br. 1612/68.
- 17 Kako bi se razumio cjelokupni opseg drugog pitanja, na početku valja uzeti u obzir posebnu jezičnu situaciju u Irskoj kako je opisana u spisu. Člankom 8. „Bunreacht na hEireann” (irski ustav) propisano je:
- „1. Irski jezik kao nacionalni jezik prvi je službeni jezik.
  2. Engleski jezik priznaje se kao drugi službeni jezik.
  3. Međutim, zakonom se mogu propisati odredbe o isključivoj upotrebi jednog od navedenih jezika u jednu službenu svrhu ili više njih u cijeloj državi ili u bilo kojem njezinom dijelu.” [neslužbeni prijevod]
- 18 Iz spisa proizlazi da iako irski ne govori cjelokupno irsko stanovništvo, politika koju irska vlada provodi već dugi niz godina namijenjena je ne samo održavanju, već i poticanju upotrebe irskog kao sredstva izražavanja nacionalnog identiteta i kulture. Zbog tog su razloga tečajevi irskog obvezni za djecu u osnovnoškolskom obrazovanju

i izborni u srednjoškolskom obrazovanju. Obveza određenog znanja irskog jezika koja se nameće profesorima u javnim školama za strukovno obrazovanje jedna je od mjera koje je irska vlada donijela u potporu toj politici.

- 19 Odredbama Ugovora o EEZ-u ne zabranjuje se donošenje politike za zaštitu i poticanje jezika države članice koji je i nacionalni jezik i prvi službeni jezik. Međutim, provedbom takve politike ne smije se ugroziti temeljna sloboda kao što je sloboda kretanja radnika. Stoga uvjeti koji proizlaze iz mjera namijenjenih provedbi takve politike ni u kojem slučaju ne mogu biti neproporcionalni u odnosu na cilj koji se želi postići i način njihove primjene ne može dovesti do diskriminacije na štetu državljana drugih država članica.
- 20 Treba priznati važnost obrazovanja za provedbu takve politike. Uloga profesora bitna je ne samo zbog nastave koje pružaju, već i zbog njihova sudjelovanja u svakodnevnom životu škole i povlaštenom odnosu koji imaju sa svojim učenicima. U tim okolnostima nije nerazumno od njih zahtijevati određeno znanje prvog nacionalnog jezika.
- 21 Iz navedenoga proizlazi da zahtjev zadovoljavajućeg znanja takvog jezika koji se nameće profesorima treba smatrati, pod uvjetom da potrebna razina znanja nije neproporcionalna cilju koji se želi postići, uvjetom koji odgovara znanju potrebnom zbog prirode radnog mjesta koje se popunjava, u smislu članka 3. stavka 1. posljednjeg podstavka Uredbe br. 1612/68.
- 22 Inače, treba istaknuti da u slučaju kada je nacionalnim odredbama predviđena mogućnost izuzeća od zahtjeva znanja jezika u slučaju da se nijedan potpuno kvalificirani kandidat nije prijavio za radno mjesto koje se popunjava, pravom Zajednice zahtijeva se da svoju ovlast odobravanja izuzeća ministar izvrši na nediskriminirajući način .
- 23 Osim toga, načelu nediskriminacije protivi se nametanje svakog zahtjeva da se predmetno znanje jezika mora steći na nacionalnom državom području. Ono isto tako podrazumijeva da državljani drugih država članica trebaju imati mogućnost ponovnog polaganja usmenog ispita ako ga prvi put ne polože i ako se ponovno prijave za radno mjesto asistenta ili profesora.
- 24 Stoga na drugo pitanje treba odgovoriti da je stalno radno mjesto profesora u punom radnom vremenu u javnim ustanovama za strukovno obrazovanje radno mjesto takve prirode da opravdava zahtjev znanja jezika u smislu članka 3. stavka 1. posljednjeg podstavka Uredbe br. 1612/68 Vijeća, pod uvjetom da je predmetni zahtjev znanja jezika utvrđen u okviru politike za poticanje nacionalnog jezika koji je istodobno i prvi službeni jezik te da se primjenjuje na proporcionalan i nediskriminirajući način.
- 25 S obzirom na odgovor na drugo pitanje, nije potrebno odgovoriti na prvo i treće pitanje.

Troškovi

- 26 Troškovi irske i francuske vlade te Komisije Europskih zajednica, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog

pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenoga,

SUD,

odlučujući o pitanjima koja je rješenjem od 3. prosinca 1987. uputio High Court, Dublin (Visoki sud u Dublinu), odlučuje:

Stalno radno mjesto profesora u punom radnom vremenu u javnim ustanovama za strukovno obrazovanje radno je mjesto takve prirode da opravdava zahtjev znanja jezika u smislu članka 3. stavka 1. posljednjeg podstavka Uredbe br. 1612/68 Vijeća, pod uvjetom da je predmetni zahtjev znanja jezika utvrđen u okviru politike za poticanje nacionalnog jezika koji je istodobno i prvi službeni jezik te da se primjenjuje na proporcionalan i nediskriminirajući način.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 28. studenoga 1989.

[Potpisi]

---

* Jezik postupka: engleski